

- Hoofdredactie *Phegea*: W. De Prins
Dorpstraat 401B, 3061 Leefdaal. Tel.: 02/305.37.32 e-mail: willy.de.prins@telenet.be
- Sectie Belgisch Trekvlinderonderzoek: contactpersoon: Van Cleynenbreugel Serge,
Ternatstraat 33, B-1742 Ternat. Tel.: 02/582.72.21 e-mail: Serge.VanCleynenbreugel@scarlet.be
- Regionale Werking Antwerpen: contactpersoon: G. De Prins,
Markiezenhof 32, B-2170 Merksem. Tel.: 0485/568781 e-mail: guido.deprins@telenet.be
- Werkgroep Vlinderfaunistiek: contactpersoon: Steeman Chris,
Koning Albertle 90, B-2950 Kapellen. Tel.: 03/605.35.96 e-mail: christiaan.steeman@telenet.be

 Personen of verenigingen, die iets willen laten opnemen in dit mededelingenblad, dienen hun aanvraag te sturen naar Theo Garrevoet, Kampioenstraat 14, B-2020 Antwerpen 2. E-mail: theo.garrevoet@telenet.be. Deze aanvragen minstens 1 maand vóór het verschijnen van het volgende nummer van PHEGEA indienen!

Het bestuur wenst alle leden een prettige vakantie en vele interessante (entomologische) waarnemingen. Wellicht zijn sommige observaties een artikelje waard!
Het secretariaat van de vereniging zet vanaf 1 juli alle administratieve activiteiten op een laag pitje. Het verenigingslokaal zal overigens, zoals steeds, in juli en augustus gesloten zijn.

1. Programma van de activiteiten

- 06-06-2008 Doosjesdag en werk in de collecties.
- 05-09-2008 Doosjesdag en reisverslagen van de voorbije zomervakantie.
- 03-10-2008 Rondetafelgesprek: verschillende verzameltechnieken voor insecten (lampen, vallen, smeren...).
- 07-11-2008 Determineeravond genus *Cyclophora* deel 2 (Geometridae) (Guido De Prins).

2. Geplande evenementen

Hieronder volgt een overzicht van de activiteiten waaraan onze vereniging haar medewerking verleent:

- 08–14/06/2008: 12th International Conference on Ephemeroptera en 16th International Symposium on Plecoptera, Stuttgart, Duitsland.
Info: <http://www.jointmeeting08.naturkundemuseum-bw.de/>.
- 26–29/06/2008: National Insect Week 2008, georganiseerd door de Royal Entomological Society (<http://www.royentsoc.co.uk>).
- 28/06–05/07/08: Dipterists Forum (<http://www.dipteristsforum.org.uk>) - Summer Field Meeting, Glenmore Lodge, Cairngorm. (Info: roger.morris@dsl.pipex.com).
- 06–12/07/2008: 23rd International Congress of Entomology – "Celebrating Entomology: Contribution to Modern Science". Durban, Zuid-Afrika (website: <http://www.ice2008.org.za>).
- 24–28/07/2008: 5de Europese Vlindernachten (coördinator: Wim Veraghtert (wim.veraghtert@natuurpunt.be), Info: <http://webh01.ua.ac.be/vve/Root/5EMN.doc>)

De bijeenkomsten gaan door op vrijdagavond 20.00 u. in het biologielokaal (**kelderverdieping van gebouw U**) van de UA campus Groenenborger, Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen 2.

Bijlage PHEGEA 36, nummer 2 (1 juni 2008)

- 01/10/2008: Inaugural Meeting van de Climate Change Special Interest Group, Central Science Laboratory, York, georganiseerd door de Royal Entomological Society (<http://www.royentsoc.co.uk>).

Geïnteresseerde leden kunnen contact opnemen op tel.: 02/305.37.32

E-mail: willy.de.prins@telenet.be

- Zie ook de website van de vereniging (URL: zie bovenaan) voor de laatste wijzigingen en additionele evenementen.

3. Mededeling (1)

Insectenweek 2009

Hoewel insecten meer dan 75% van de gekende fauna uitmaken zijn ze toch niet zo gekend bij het grote publiek. En onbekend maakt onbemind.

Onze vereniging wil daar iets aan doen en zal daarom in de laatste week van mei 2009 (23 t.e.m. 31 mei) de eerste Vlaamse Insectenweek organiseren.

Onze bedoeling is dan in heel Vlaanderen een zo groot mogelijk aanbod aan entomologisch gerelateerde activiteiten te organiseren.

Wij zijn op zoek naar partners die in deze week een activiteit willen organiseren die op een of andere manier met insecten te maken heeft, maar die toch kadert in hun eigen programmatie en/of doelstellingen.

Dit kan gaan van een insectenwandeling, een tentoonstelling tot misschien workshops of determinatieactiviteiten of zelfs iets helemaal anders. De mogelijkheden zijn legio.

Bovendien zal de V.V.E. de promotie verzorgen (brochures, website, perscontacten,...) en stellen wij entomologen "ter beschikking" die kunnen bijstaan of raadgeven bij bepaalde activiteiten.

Meer informatie volgt en zal ook op een speciale website kunnen worden geconsulteerd.

Contactpersoon en coördinator: Peter Berckx (insectenweek@telenet.be).

4. Mededeling (2)

Dekschild: keveronderzoek onder een dak

Het INBO, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, start een nieuwsbrief op voor mensen die professioneel of in hun vrij tijd met kevers bezig zijn. Het INBO ondersteunt ondermeer projecten rond lieveheersbeestjes, glimwormen, dood-houtkevers en waterkevers. De doelstelling van de nieuwsbrief is om allerlei onderzoeken rond kevers bekend te maken zodat vrijwilligers eraan kunnen meewerken. De inbreng van vele vrijwilligers is immers onontbeerlijk voor het opstellen van atlassen en rode lijsten. Inschrijven op deze mailing doet u door een mailtje te sturen naar dekschild@inbo.be met als onderwerp 'Dekschild in', uitschrijven door 'Dekschild uit'.

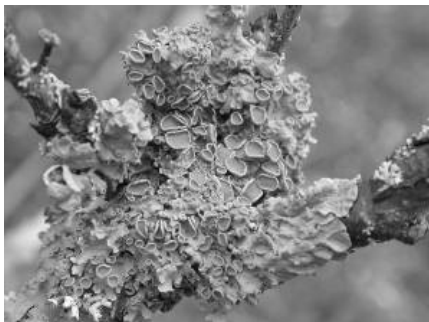
5. Vraag om medewerking

Wanneer lichtvallen worden gebruikt om nachtvlinders te lokken, komen daar vaak ook heel wat andere insecten op af. In waterrijke gebieden worden zo vaak kokerjuffers of schietmotten (Trichoptera) gevangen. Kokerjuffers zijn goede indicatoren voor de waterkwaliteit, maar over hun verspreiding is in België nog relatief weinig geweten. Om hier verandering in te brengen, zal ik deze insecten de komende jaren bestuderen. Je kan hierbij helpen door deze insecten in te zamelen. Ze worden best bewaard in alcohol (70% ethanol). Ook afgevlagen exemplaren zijn nog prima bruikbaar omdat kokerjuffers vooral kunnen worden herkend aan hun voortplantingsorganen. Vergeet niet om er een papertje bij te steken met aanduiding van plaats en datum. Doe dit wel met potlood of laserprinter want opschriften met bijvoorbeeld balpen, alcoholstift of inktjet printer lossen op in alcohol. Het materiaal is welkom op onderstaand adres. Nadien laat ik je weten welke soorten je hebt ingezameld en hou ik je verder op de hoogte van de vorderingen in het onderzoek.

Contactpersoon: Koen Lock (koen_lock@hotmail.com)
 Universiteit Gent
 Laboratorium voor Milieutoxicologie en Aquatische Ecologie
 J. Plateastraat 22
 9000 Gent

6. Perstekst

'Korstmossen, snuffelpalen van ons milieu' is een nieuw educatief project over luchtvervuiling en klimaatverandering. Het Provinciaal Natuurcentrum ontwikkelde dit project in samenwerking met Natuurpunt vzw voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

Tijdens het project onderzoeken leerlingen op twee locaties in Bokrijk welke korstmossen er voorkomen op de schors van bomen. Hierbij meten ze de weersgesteldheid en enkele fysische parameters. Aan de hand van deze resultaten en gegevens van vroegere inventarisaties trachten de leerlingen te achterhalen hoe korstmossen gebruikt kunnen worden als indicatoren voor luchtverontreiniging en klimaatopwarming. Leerlingen gaan zelf aan de slag met enkele speciale materialen. Naast een digitale thermometer, hygrometer en lichtmeter gebruiken de leerlingen een speciaal voor dit project aangemaakte 'determinatiekaart korstmossen' en een 'kleurenkaart ammoniakgevoeligheid'.

Als je met dit project aan de slag gaat, bestrijkt je heel wat vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen: biologie, aardrijkskunde, wetenschappen, milieueducatie, leren leren, technisch-technologische vorming en sociale vaardigheden.

Het educatieve project is aangemaakt voor een groep van 25 leerlingen uit de tweede of derde graad van het secundair onderwijs en duurt twee en een half uur. Je kan het project van april tot oktober voor 50 euro volgen in het domein Bokrijk. Bij deze prijs zijn begeleiding door een ervaren gids, het gebruik van alle materialen, een werkboekje voor elke leerling en een leerkrachtenhandleiding inbegrepen.

Korstmossen op bomen hebben in de vijftiger jaren vooral bekendheid gekregen door hun gevoeligheid voor zwaveldioxide. De achteruitgang van heel wat soorten kon hiermee in verband gebracht worden. Begin jaren tachtig werd voor het eerst onderkend dat ze ook sterk reageren op ammoniak. Door hun gevoeligheid aan zwaveldioxide en ammoniak kunnen korstmossen gebruikt worden als bio-indicator om de luchtkwaliteit op te volgen. Korstmossen zijn ook gevoelig voor de omgevingstemperatuur. Als de gemiddelde temperatuur stijgt, krijgen soorten die een koeler klimaat verkiezen het moeilijker om te overleven. Omgekeerd zullen meer zuidelijke soorten het dan beter gaan doen. Op die manier kunnen klimaatveranderingen afgelezen worden uit de veranderingen in de korstmosflora. Om te weten of de toegenomen temperatuur een effect heeft gehad op de korstmossen moeten we kunnen vergelijken met het verleden. Gelukkig bestaan er voor Bokrijk (en gans Midden-Limburg) dergelijke gegevens vanaf midden vorige eeuw. Hieruit blijkt dat de soortensamenstelling op basis van temperatuurvoorkeur veranderd is. Soorten van warme tot zeer warme omstandigheden zijn relatief toegenomen en soorten van koude tot zeer koude omstandigheden namen af.

Korstmossonderzoek is echt wel een wetenschappelijke materie. Daarom is een voorbereiding op school wenselijk. In de handleiding voor de leerkracht vind je tips om het project voor te bereiden en achteraf te verwerken in de klas.

Wil je kennismaken met het project, dan kan dat op een nascholing op woensdag 8 oktober in Bokrijk.

Voor reservatie of inlichtingen kan je tijdens kantooruren terecht bij het Provinciaal Natuurcentrum, tel. 011 26 54 53.

7. Publicaties van de vereniging: leden krijgen 30 % korting op de vermelde prijzen

Alle vermelde prijzen zijn in EURO

Tijdschrift PHEGEEA (recentere jaargangen)	
Jaargang 20 (1992), 160 p. (4 kleurenplaten)	14,00
Jaargang 21 (1993), 140 p. (4 kleurenplaten)	12,50
Jaargang 22 (1994), 172 p. (4 kleurenplaten)	15,00
Jaargang 23 (1995), 220 p. (10 kleurenplaten)	21,50
Jaargang 24 (1996), 188 p. (8 kleurenplaten)	18,00
Jaargang 25 (1997), 184 p. (8 kleurenplaten)	17,50
Jaargang 26 (1998), 156 p. (7 kleurenplaten)	15,00
Jaargang 27 (1999), 148 p. (6 kleurenplaten)	14,00
Jaargang 28 (2000), 156 p. (8 kleurenplaten)	15,50
Jaargang 29 (2001), 160 p. (13 kleurenplaten)	18,50
Jaargang 30 (2002), 200 p. (14 kleurenplaten)	23,00
Jaargang 31 (2003), 160 p. (9 kleurenplaten)	16,50
Jaargang 32 (2004), 156 p. (12 kleurenplaten)	17,50
Jaargang 33 (2005), 160 p. (22 kleurenplaten)	23,00
Jaargang 34 (2006), 160 p. (22 kleurenplaten)	23,00
Jaargang 35 (2007), 160 p. (12 kleurenplaten)	18,00

Voor oudere jaargangen: vraag info op het secretariaat van de vereniging

Entomobrochures:

1. Genitalia van Lepidoptera prepareren en afbeelden. (W.O. DE PRINS), 32 p.	3,00
2. Bijdrage tot de kennis van de biologie van <i>Phalacropterix graslinella</i> (Lepidoptera, Psychidae) (H. HENDERICKX), 46 p.	4,00
3. De dagvlinders van de Belgische fauna. (A. JANSSEN), 40 p.	4,00
4. Systematische naamlijst van de Belgische Lepidoptera. (W.O. DE PRINS), 57 p.	6,00
5. Inventarisatie, status en ecologie van het Belgisch dagvlinderbestand. (E. DE TRÉ), 72 p.	8,00
6. De Belgische trekvlinders en dwaalgasten : 10 jaar Belgisch trekvlinderonderzoek. (B. VANHOLDER et al), 72 p., 6 kleurenplaten, 38 tekstfiguren.	12,00
7. Rhopalocera of Turkey 13. Sympatry and supposed gene exchange between <i>Maniola telmessia</i> (Zeller, 1847) and <i>Maniola halicarnassos</i> Thomson, 1990 on the Bodrum Peninsula (SW. Turkey) vs. evidence for their specific distinctness: two sides of the same coin (Lepidoptera: Nymphalidae, Satyrinae). (A. OLIVIER & J.G. COUTSIS), 60 p., 2 kleurenplaten, 27 tekstfiguren, 16 tabellen	11,50
8. Gillard, M., 2005. – Les papillons migrants de Belgique. 160 p.	17,00
Lijst van boeken en tijdschriften aanwezig in de bibliotheek van de Vlaamse Vereniging voor Entomologie te Antwerpen.	2,00
Catalogus Antwerpse Lepidoptera (A. JANSSEN), 232 p.	20,50
The Butterflies of the Greek island of Rhodes (A. OLIVIER) Taxonomy, Faunistics, Ecology and Phenology 250 p.	36,00
Inbinden van boeken en tijdschriften (richtprijzen)	16,00

Deze publicaties kunnen besteld worden door het gepaste bedrag over te schrijven op postrekening 000-0106543-37 t.n.v. Vlaamse Vereniging voor Entomologie, Kampioenstraat 14, 2020 Antwerpen 2, met vermelding van het gewenste. Bestelt U op deze wijze, dan worden geen portokosten aangerekend.

**Prepareer
 Vang
 en
 Kweek
 Materialen
 Literatuur
 Microscopie**

Entomologie-speciaalzaak VERMANDEL
Poorterslaan 118 - 4561 ZN Hulst - Ned.
tel. 00 - 31 (0) 114 - 370 378
info@vermandel.com
www.vermandel.com